

Jak to z tym Cieszynem było...

Data publikacji: 22.07.2023 19:15

Czy Cieszyn w 1223 miał prawa miejskie czy nie? Są głosy za i przeciw tej dacie. Nowa książka prof. Idziego Panica podejmuje z nimi dyskusję.

Okładka nowej książki prof. Idziego Panica, fot. NG

Książka prof. Idziego Panica pod tytułem: *Cieszyn 1223-2023 w osiemsetlecie uzyskania praw miejskich :Uwagi na temat czasu i okoliczności lokacji miasta na tle początków miast w południowo-wschodnich kasztelaniami Księstwa Opolsko-Raciborskiego we wczesnym średniowieczu* ukazała się przed paroma dniami. Co zawiera? Zaczniemy od początku...

W dokumencie protekcyjnym biskupa wrocławskiego Wawrzyńca z dnia 25 maja 1223 roku wydanym na prośbę księcia opolsko-raciborskiego Kazimierza dla klasztoru premonstrantek w Rybniku wśród miejscowości mających im płacić dziesięcinę wymieniono również suburbium Cieszyna (czyli przedmieście) pośrednio więc dokument ten dowodził tego, że Cieszyn był już miastem, a więc formalna lokacja miasta nastąpiła najpewniej pomiędzy 1217 (data lokacji [Raciborza](#) i [Opola](#)) a 1223. Z tą teorią jednak dyskutowano, wskazując na wcześniejsze i na późniejsze możliwe terminy lokacji miasta.

- W 1981 roku [...] podjęliśmy prace badawcze, dotyczące dziejów Śląska Cieszyńskiego w średniowieczu. Efektem tych prac była publikacja zatytułowana Księstwo cieszyńskie w średniowieczu. Studia z dziejów politycznych i społecznych [...]. W trakcie prac badawczych naszą uwagę przykuły m.in. pytania dotyczące początków centralnego ośrodka tego regionu, stolicy księstwa, Cieszyna, w tym oczywiście pytania o czas jego przekształcenia z osady sąsiadującej z tutejszym grodem, może handlowej, w miasto, czyli lokacji na prawo miejskie – pisze we Wstępie do książki prof. Idzi Panic.

Jak zauważa Panic w dalszej części, w pracy tej uznano, że Cieszyn otrzymał prawa miejskie w 1223 roku, a u podstawy tej opinii leżała wzmianka o suburbium, czyli przedmieścia położonego w kasztelanii cieszyńskiej. – **Nasza publikacja miała charakter łączący elementy syntezy z monografią, w związku tym zrezygnowaliśmy z drobiazgowego opisywania w niej metod postępowania badawczego podejmowanego w trakcie studiowania źródeł oraz formułowania wniosków** – zauważa Panic.

Ponieważ jednak w międzyczasie pojawiły się głosy (m.in. Waław Gojniczek), które zwracały uwagę na brak dyskusji o tej dacie i lokowały nadanie praw miejskich Cieszyna w innym, późniejszym terminie. Stąd też prof. Idzi Panic zdecydował się na podjęcie dyskusji: **- W przeciwieństwie do naszych poprzednich publikacji tym razem nie ograniczymy się do przedstawienia stanowiska, lecz zaprezentujemy pełny aparat postępowania badawczego (wraz z dyskusją naukową)** – zapowiada we Wstępie Panic. Czy obietnicę tę udaje się spełnić autorom? Oceńcie sami - książkę można nabyć w Kasie Muzeum Śląska Cieszyńskiego w cenie 40 zł (Kasa Muzeum czynna jest w godz.: piątek i sobota 10-15, niedziela, wtorek i czwartek 10-14, środa 12-16).

Książka prof. Idziego Panica we współpracy Stanisława Kubiciusa wydana w cieszyńskim Interfonie liczy sobie 232 strony ze spisem treści. Dzieli się na dwa Rozdziały: pierwszy poświęcony jest Cieszynowi i rozważaniom na temat nadania miastu praw miejskich. Drugi rozdział zawiera informacje o miastach „rówieśnikach” Cieszyna: Raciborzu, Rybniku, Wodzisławiu Śląskim i Żorach. Pozycja zawiera bibliografię, streszczenie w języku angielskim i niemieckim, Indeks osób i miejscowości oraz spis map.

Prof. Idzi Panic to historyk i pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Śląskiego. Zajmuje się głównie historią średniowiecza oraz dziejami Górnego Śląska i Śląska Cieszyńskiego. Do jego najważniejszych publikacji dotyczących regionu Śląska Cieszyńskiego należy: *Księstwo cieszyńskie w średniowieczu. Studia z dziejów politycznych i społecznych* (Cieszyn 1988) i *Dzieje Śląska Cieszyńskiego od zarania do czasów współczesnych*, pod red. Idziego Panica, t. 1–6, Cieszyn 2009–2016 [autor tomu 2. i 3., red. całości], a także *Dzieje Cieszyna od pradziejów*

do czasów współczesnych, praca zbiorowa pod red. Idziego Panica, t. 1-3, Cieszyn 2010 [autor tomu 1., red. całości].

NG